

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 246/2011-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti A. S., K., zastúpenej advokátkou Mgr. J. S., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice-okolie vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 242/03 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. S. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť A. S., P., trovy právneho zastúpenia v sume 471,27 € (slovom štyristosedemdesiatjeden eur a dvadsaťsedem centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. J. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2011 doručená sťažnosť A. S., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. J. S., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka vystupuje v pozícii žalovanej v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 242/03.

Keďže v konaní okresného súdu dochádzalo k prietahom v konaní, sťažovateľka porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy namietala v konaní pred ústavným súdom 22. januára 2008. Ústavný súd o uvedenej sťažnosti sťažovateľky rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009, v ktorom vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že okresný súd v jej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 14 C 242/03 z 10. júla 2008, proti ktorému podala odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 11 Co 298/08 zo 7. júla 2010 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zrušenie rozsudku okresného súdu odôvodnil krajský súd tým, že okresný súd rozhodol na základe nesprávnych skutkových zistení a neúplne zisteného skutkového stavu, nevyhodnotil všetky ním vykonané dôkazy a nevykonal navrhnuté dôkazy spôsobilé preukázať právne významné skutočnosti a vec nesprávne právne posúdil.

Spis okresného súdu sp. zn. 14 C 242/03 bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu 13. augusta 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentovala, že okresný súd 8. decembra 2010 vyzval súdneho znalca, aby vypracoval dodatok k znaleckému posudku, avšak ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu tento dodatok vypracovaný nebol a „*nedošlo ani ku obhliadke predmetnej nehnuteľnosti znalcom. Sťažovateľka sa viackrát telefonicky obrátila na znalca s dotazom, kedy bude znalecký posudok vypracovaný. Znalec uviedol, že znalecký posudok vypracovať nemôže, pretože súd mu nedoručil podklady potrebné pre jeho vypracovanie, pričom mal zo strany súdu dostať pokyn, aby na podklady vyčkal a znalecký posudok zatiaľ nevypracovával.*“

Sťažovateľka „*sa podaním doručeným okresnému súdu 29. 11. 2010 obrátila podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu odpovedal na sťažnosť sťažovateľky prípisom Spr. 2104/10 z 9. 12. 2010 tak, že sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže vo veci sa priebežne koná a v zmysle uznesenia Krajského súdu v Košiciach sa vykonáva dokazovanie. Uviedol, že bola urgovaná správa z Obecného úradu Č. a 8. 12. 2010 bol vyzvaný znalec na vypracovanie dodatku ku znaleckému posudku. Sťažovateľka s názorom predsedu okresného súdu na to, že sťažnosť je nedôvodná nesúhlasí a to z nasledujúcich dôvodov:*

Ako vyplýva z citovaného uznesenia krajského súdu, rozsudok okresného súdu bol zrušený preto, že okresný súd nevykonával dôkazy navrhnuté sťažovateľkou a vec nesprávne právne posúdil. Z uvedených dôvodov musela byť vec opätovne vrátená na okresný súd bez toho, aby krajský súd vo veci meritórne rozhodol. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozsudku okresného súdu Krajským súdom v Košiciach možno činnosť okresného súdu hodnotiť tiež ako nesústredenú a neefektívnu, pričom podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu aj nesústredenou a neefektívnou činnosťou súdu možno porušiť základné právo účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 345/08, I. ÚS 15/2010).

Spis bol z krajského súdu po zrušení rozsudku vrátený z krajského súdu 13. 8. 2010. Prvý úkon v zmysle pokynu krajského súdu urobil okresný súd až 5. 10. 2010, keď vyzval Obecný úrad Č. a Správu katastra K. o podanie správ. Takýmto bezdôvodným nekonaním došlo ku zbytočným prieťahom v dĺžke 2 mesiace. Napriek tomu, že Obecný úrad Č. na výzvu okresného súdu 2 mesiace nereagoval, okresný súd neurobil žiadne opatrenia, ktoré mu umožňuje Občiansky súdny poriadok, aby tento stav napravil. Zaslanie správy okresný súd urgoval až 7. 12. 2010, teda až po tom, čo sa sťažovateľka obrátila na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy (ďalšie 2 mesiace bezdôvodnej nečinnosti). Taktiež znalca vyzval okresný súd na doplnenie znaleckého posudku až 8. 12. 2010, teda tiež po tom, ako bola predsedovi okresného súdu doručená sťažnosť na prieťahy. Nie je teda pravda, že okresný súd v čase doručenia sťažnosti vo veci priebežne konal tak, ako to uvádza predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky, pretože vyššie uvedená dva úkony boli vykonané až po doručení sťažnosti na prieťahy predsedovi okresného súdu.“.

Na základe uvedeného podľa názoru sťažovateľky „je zrejmé, že v konaní okresného súdu došlo ku viacerým obdobiam krátkodobej nečinnosti, obdobiu dlhodobej nečinnosti a taktiež ku neefektívnej a nesústredenej činnosti, ktoré spôsobili, že vo veci dochádza ku zbytočným prieťahom v konaní a tým ku porušovaniu základného práva sťažovateľky chráneného čl. 48 ods. 2 ústavy“.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež zdôraznila, že napriek tomu, že „vo veci už raz rozhodoval ústavný súd a skonštatoval zbytočné prietahy v konaní... Je zrejmé, že okresný súd absolútne ignoruje túto skutočnosť... vo veci nekoná tak aby nedochádzalo ku zbytočným prietahom. Domnievame sa preto, že opätovnú sťažnosť na prietahy v konaní na ústavný súd je potrebné, vo vzťahu ku súdu voči ktorému sťažnosť smeruje, hodnotiť prísnejšími kritériami, ako je tomu pri prvej sťažnosti. Navyše celková doba konania dosahujúca takmer 8 rokov, keď vo veci nerozhodol ešte ani súd prvého stupňa, nie je z ústavnoprávneho hľadiska podľa názoru sťažovateľky akceptovateľná.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikáže okresnému súdu, aby konal bez zbytočných prietahov, a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 246/08-13 z 23. júna 2011 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľky a sudkyňa poverená plnením úloh predsedu okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vo vyjadrení okresného súdu sp. zn. 1Spr. V 310/11 z 11. júla 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 14. júla 2011, je uvedený chronologický popis procesných úkonov okresného súdu v posudzovanom konaní od vrátenia súdneho spisu z krajského

súdu po odvolacom konaní. Ďalej okresný súd vo vyjadrení konštatoval: „Z prehľadu úkonov v spise je zrejmé, že vo veci sa priebežne koná. Pokiaľ došlo ku krátkodobejšej nečinnosti súdu a k vzniku prietahov, tieto boli zavinené objektívnymi okolnosťami. Vybavujúca sudkyňa JUDr. A. A. bola hospitalizovaná v nemocnici a následne dlhodobo práceneschopná. V dôsledku jej dlhodobej práceneschopnosti vec bola od 1. 4. 2011 pridelená inému senátu.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v stanovisku z 2. augusta 2011, ktorým reagovala na vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 1Spr. V 310/11 z 11. júla 2011, okrem iného uviedla: „Na základe urgencie znalca za účelom vypracovania dodatku ku znaleckému posudku 2. 5. 2011 sa na okresný súd 13. 5. 2011 dostavil znalec, ktorý oznámil, že vo veci bude potrebné vypracovať nový znalecký posudok. Uznesenie o ustanovení znalca však okresný súd vypracoval až 29. 6. 2011, teda až 7 týždňov po tom, čo sa dozvedel, že bude potrebné vypracovať nový znalecký posudok. Poukazujem tiež na tú skutočnosť, že toto uznesenie bolo vypracované presne v deň, keď bola na okresný súd doručená výzva na vyjadrenie sa ku ústavnej sťažnosti, čo zväzda ku názoru, že uznesenie bolo vypracované iba kvôli uvedenej žiadosti ústavného súdu. Zdôrazňujem, že znalec bol na vypracovanie dodatku ku znaleckému posudku vyzvaný už 7. 12. 2010. Od toho času uplynula už lehota 8 mesiacov a napriek tomu dodatok ku znaleckému posudku a ani znalecký posudok vypracované neboli. V priebehu tohto obdobia okresný súd (okrem jednej urgencie) neprijal žiadne opatrenie na zjednanie nápravy. V tejto súvislosti poukazujeme na ustálenú judikatúru ústavného súdu podľa ktorej všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení je zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku... (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02).

Pasivita znalca resp. neschopnosť okresného súdu zabezpečiť znalcovi potrebné podklady pre vypracovanie dodatku ku znaleckému posudku spôsobili, že od vypracovania znaleckého posudku č. 8/2010 z 10. 4. 2010, ku ktorému mal byť vypracovaný z dodatok ku

znaleckému posudku uplynul 10. 4. 2011 už 1 rok a preto už nepostačovalo vypracovanie dodatku ku znaleckému posudku, ale je potrebné vypracovať nový znalecký posudok, čo zároveň spôsobilo, že bolo potrebné vypracovať nové uznesenie o ustanovení znalca.

Čo sa týka obrany okresného súdu spočívajúcu v argumentácii o zmene zákonného sudcu, túto nie je možné akceptovať, pričom toto je zrejmé aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu. Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu vecí či námietka častých zmien zákonných sudcov, neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy či dokonca technická nefunkčnosť súdu nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. (napr. III. ÚS 40/07).

Nemôžem súhlasiť s tvrdením predsedu okresného súdu o tom, že súd vo veci priebežne koná. Spis bol z krajského súdu vrátený na okresný súd 13. 8. 2010, pričom do dnešného dňa nebol pokyn krajského súdu vyplývajúci zo zrušujúceho uznesenia splnený. Samotná skutočnosť, že okresný súd v priebehu posledných 12 mesiacov vyzýval rôzne orgány ku podaniu vyjadrení a je nútený v dôsledku svojej pasivity vypracovať uznesenie o ustanovení znalca a znalec musí vypracovať úplne nový znalecký posudok neznamená, že vo veci priebežne koná. Okresnému súdu nič nebránilo vyžiadať si potrebné podklady v jeden deň ihneď po doručení spisu z krajského súdu a vytvoriť tak podmienky znalcovi na vypracovanie dodatku ku znaleckému posudku a tým zároveň predísť potrebe vypracovania úplne nového znaleckého posudku.

Z uvedených dôvodov je sťažovateľka toho názoru, že v jej veci dochádza ku zbytočným prieťahom a teda ku porušovaniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a túto skutočnosť sa vyjadrením okresného súdu nepodarilo vyvrátiť.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky si v predmetnom vyjadrení uplatnila trovy konania za uvedené vyjadrenie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre

sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu, v ktorom sťažovateľka vystupuje v pozícii žalovanej, došlo v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 18. júla 2009, k porušeniu označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu. Vzhľadom na nutnosť nariadenia opakovaného znaleckého dokazovania možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložitejšie. Uvedené konštatoval ústavný súd už v náleze sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 a nie je potrebné na ňom nič meniť. Samotnú vecnú zložitosť však nemožno dávať do súvislosti s neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní predmetného spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka v období od nadobudnutia právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 prispela k zbytočným priesťahom v konaní.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v období po 18. júli 2009, t. j. v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009.

Vychádzajúc zo skutočností uvádzaných v sťažnosti a v jej prílohách, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že na vrub okresnému súdu nie je možné pripísať obdobie od nadobudnutia právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 do 13. augusta 2010, keď bol súdny spis okresnému súdu vrátený z krajského súdu po odvolacom konaní spolu s uznesením krajského súdu, ktorým bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 14 C 242/03 z 10. júla 2008 v spojení s uznesením sp. zn. 14 C 242/03 zo 6. októbra 2008 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

V zmysle uznesenia krajského súdu bol okresný súd povinný doplniť dokazovanie vo veci a na tento účel si vyžiadať od súdneho znalca vypracovanie doplnku znaleckého posudku z 10. apríla 2010, ako aj dopytom na Obecnom úrade v Č., prípadne na Katastrálnom úrade v K. zistiť, či v predchádzajúcom období došlo v obci Č. k prevodom alebo prechodom nehnuteľností, a tiež zabezpečiť pre potreby znalca ďalšie potrebné doklady. Súdny znalec bol okresným súdom 7. decembra 2010 vyzvaný, aby vypracoval doplnok znaleckého posudku, teda po uplynutí viac ako 4 mesiacov od vrátenia súdneho spisu, a napriek tomu, že na výzvu okresného súdu v stanovenej pätnásťdňovej lehote nereagoval, bol okresným súdom opätovne urgovaný až 2. mája 2011, t. j. po uplynutí ďalších takmer 5 mesiacov. Následne (13. mája 2011) súdny znalec okresnému súdu osobne oznámil, že doplnok k znaleckému posudku v uvedenej veci už nie je možné vypracovať a

vo veci bude potrebné vyhotoviť nový znalecký posudok. Uznesenie o ustanovení súdneho znalca na vypracovanie nového znaleckého posudku bolo okresným súdom vyhotovené 29. júna 2011, a teda pokyn krajského súdu vyplývajúci zo zrušujúceho uznesenia krajského súdu nebol dosiaľ splnený. Ústavný súd konštatuje, že toto obdobie neefektívnej činnosti rozhodne nadobudlo charakter zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02, IV. ÚS 207/08).

Na tieto skutočnosti poukázala aj s'ťažovateľka vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu k s'ťažnosti.

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu prihliadol najmä na skutočnosť, že napriek tomu, že ústavný súd už raz vyslovil, že základné právo s'ťažovateľky bolo v napadnutom konaní porušené, všeobecný súd neorganizoval svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty s'ťažovateľky. Vec je stále na okresnom súde bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, a preto mal okresný súd venovať postupu v tejto veci zvýšenú pozornosť.

Sudkyňa poverená plnením úloh predsedu okresného súdu vo svojom vyjadrení z 11. júla 2011 uznala, že v napadnutom konaní došlo ku krátkodobejšej nečinnosti okresného súdu a ku vzniku priet'ahov, ktoré odôvodnila dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne, ktorá spôsobila pridelenie veci inému senátu okresného súdu v apríli 2011. Obranu okresného súdu spočívajúcu na uvedených argumentoch, ktoré mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (m. m. IV. ÚS 137/04, IV. ÚS 147/2010) konštatoval, že ani táto skutočnosť nemôže byť vo vzťahu k oprávnenému subjektu, ktorý sa obrátil na všeobecný súd so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezabavuje štát

zodpovednosti za pomalý priebeh konania a v jeho dôsledku za vznik zbytočných priet'ahov v označenom súdnom konaní.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania a na skutočnosť, že od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 uplynuli ďalšie dva roky, dospel k záveru, že celková dĺžka konania v trvaní takmer 8 rokov nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných priet'ahov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Nález ústavného súdu, ktorým boli zistené zbytočné priet'ahy, bol vydaný 5. mája 2009. Po tomto období bol postup okresného súdu opätovne poznačený zbytočnými priet'ahmi a jeho činnosť bola neefektívna a nesústredená, v dôsledku čoho okresný súd vec právoplatne dosiaľ neskončil a nenastolil právnu istotu vo veci. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 242/03 bolo porušené základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vo veci sp. zn. I. ÚS 316/08 už bol vydaný príkaz na konanie bez priet'ahov 3. decembra 2008, ktorý je platný a účinný do právoplatného skončenia veci okresným súdom.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 €, poukazujúc najmä na opakované porušenie jej základných práv, nerešpektovanie nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009, ako aj stav jej právnej neistoty trvajúci takmer 8 rokov, ktorý v sťažovateľke vyvoláva pocit krivdy a nedôvery v súdny systém Slovenskej republiky. Sťažovateľka sumu požadovaného finančného zadostučinenia odôvodnila tiež narastajúcou sumou škody, ktorá jej vzniká na nehnuteľnosti.

Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 C 242/03, ako aj na záver o nesústreďenosti a neefektívnosti jeho postupu od nadobudnutia právoplatnosti nálezu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009, berúc do úvahy

konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že konanie vo veci nie je ani po takmer 8 rokoch od jeho začiatku do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka bola vo veci úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu, písomné vyjadrenie k stanovisku predsedníčky okresného súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za tri úkony právnej služby sumu 392,73 €. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokátka je jej platcom) predstavuje celkovú sumu 471,28 €. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011